BEKÖSZÖNTŐ 5

TANULMÁNYOK

Christian Fuchs
A fenntartható információs társadalom ideológiai tájképe

A tanulmány a fenntartható információs társadalom eszméjének elméleti és ideológiai aspektusait tárgyalja, mérlegre téve Robin Mansell, Lorenz Hilty és Franz Josef Radermacher ezzel kapcsolatban megfogalmazott gondolatainak ideológiai implikációit. A mai társadalom ökológiai, gazdasági-társadalmi, politikai és kulturális alrendszereinek fenntartható vagy nem fenntartható fejlődésére, illetve a fenntarthatóság mértékére vonatkozóan rendelkezésre álló adatok elemzése alapján megpróbálja kimutatni, hogy a fenntarthatóság, a felelősség, a részvétel és a befogadás vagy az együttműködés eszméi – az információs társadalom fogalmával kombinálva – gyakran ideológiai köntösbe bújtatva jelennek meg. A szerző következtetése szerint az olyan célképzetek körvonalazásakor, mint például a fenntartható információs társadalom, óvatosan kell eljárni.

Kulcsszavak: fenntartható információs társadalom, fenntarthatóság, társadalomelméletek, etika, ideológia, ideológiakritika

7

Z. Karvalics László
***A tudás termelése és elosztása az Egyesült Államokban:* Fritz Machlup újraértékelése az információs társadalom elmélettörténetében**

Az információs társadalom elmélettörténeti kezdeteinek keresésekor mindenki szinte egyöntetűen Fritz Machlupra (1902–1983), a Princeton Egyetem osztrák származású közgazdászprofesszorára, illetve A tudás termelése és elosztása az Egyesült Államokban (The Production and Distribution of Knowledge in the United States) címmel 1962-ben megjelent nevezetes könyvére szavaz, annak ellenére, hogy Machlup nem használja az „információs társadalom" kifejezést, sőt annak egyetlen szinonimáját sem, és tárgyának is egészen mást tekint: nevezetesen a „tudásipart" (knowledge industry). A tanulmány nagy felbontásban mutatja be a művet, hogy megfogalmazhasson egy határozott javaslatot: minden egyéb irányú érdeme ellenére, ideje volna Fritz Machlupot „kiemelni" az információs társadalom elmélettörténeti hagyományának fősodrából, és valódi érdemei szerint méltatni, annak a két másik irodalmi hagyománynak a részeként, ahol viszont kétségkívül iránymutatót alkotott.

Kulcsszavak: információs társadalom, tudásipar, Fritz Machlup, dekonstrukció, elmélettörténet

Paksi Attila – Kárpáti Andrea
A szemantikus háló az oktatásban: a multimédia-annotációs eszközök új nemzedéke

A tanulmány röviden bemutatja a world wide web harmadik generációjának nevezett szemantikus hálót, a jelenleg is elérhető webes szolgáltatások tükrében. Szerzői olyan online multimédia-annotációs szolgáltatásokat hasonlítanak össze, melyek alkalmazásával az együttműködő, közösségi tanulás megvalósítható. Öt különböző annotációs szolgáltatást értékelnek hat fő irányelv alapján, technológiai és pedagógiai szempontok szerint. Mind az öt szolgáltatás tartalmaz az oktatási folyamatba integrálható elemeket, de egyikük, a Viddler kiemelkedik a többi közül, mivel lehetőséget ad a videofelvételek közösségi annotációjára. A tanulmány kitér a multimédia-annotáció jövőbeni lehetőségeire is, és röviden ismerteti az EU „Információs társadalmi technológiák" című nemzetközi K + F programjának támogatásával indított KP-Lab projekt keretében fejlesztett, trialogikus tanulási modellre épülő szemantikus multimédia annotációs eszközt (Semantic Multimedia Annotation Tool, SMAT).

Kulcsszavak: szemantikus web, online alkalmazás, multimédia-annotáció, videoannotáció, trialogikus tanuláselmélet

35

Prazsák Gergely
A teve, az oroszlán és a gyermek. Nietzsche emberképe az információs társadalom tükrében

A cikk két új reprezentatív szociológiai vizsgálat eredményeinek felhasználásával Nietzsche emberképének néhány lényegi összetevőjét és azok relevanciáját vizsgálja az információs társadalom kontextusában. A tanulmány szerzői az empirikus szociológia módszertanát alkalmazva bemutatják, hogy az új kommunikációs technológiák megjelenése kiélezi az egalitárius és a hierarchikus értékrendek konfliktusát, újjáteremtve az emberi kreativitás kulturális erőterét.

Kulcsszavak: Nietzsche, egalitarizmus, hierarchiák, kreativitás

51

Budai Balázs
Az e-közigazgatás elmélete – axiomatikus megközelítésben

A közigazgatás átalakulása elképzelhetetlen tudományos háttér, módszertan és eszköztár nélkül. A tanulmány arra vállalkozik, hogy axiomatikus megközelítésben mutassa be a közigazgatási modernizáció fősodrának számító e-közigazgatás szakterületének főbb pilléreit, segédtudományait és azok bejárási irányát. Számba veszi a szakirodalom diskurzusát, fogalmi hátterét, végül bevezeti a paradigmadiffúzió fogalmát a közigazgatásban tapasztalható jelenségek leírására.

Kulcsszavak: e-közigazgatás, axiomatikus megközelítés, paradigmadiffúzió

68

KUTATÁSI JELENTÉS

Csepeli György – Prazsák Gergely
Új technológiák, kommunikációs rétegződés, társadalmi státus

A tanulmány szerzői a magyarországi internetezők körében nemrég elvégzett reprezentatív szociológiai vizsgálat adatait elemezve azt vizsgálják, hogy a mobiltelefon és az elektronikus levelezés útján működtetett kommunikációs kapcsolatok egyenlőtlensége miként viszonyul a társadalmi státus szerint leírható egyenlőtlenségekhez. Megállapítják, hogy a vizsgált populáció 30%-a rendelkezik a kapcsolatok 70%-ával. Eredményeik szerint a társadalmi egyenlőtlenség és a kommunikációs egyenlőtlenség között erős kapcsolat van, s az ok-okozati kapcsolatok feltárása ezen a téren további vizsgálatokat igényel.

Kulcsszavak: új technológiák, kommunikációs rétegződés, társadalmi státus, kommunikációs egyenlőtlenség

80

RECENZIÓ

Kollányi Bence
Társadalomkép Christian Fuchs Internet és társadalom című könyvében

92

INFINIT HÍRLEVÉL

Csótó Mihály
Zöldebb, mint hinnénk?

99

Bak Árpád
Interjú Tristan d'Estrée Sterk építésszel

102

SZEMLE

111

English summaries of the papers

116